

door Chris Renewald
fotografie Vitra Design Museum/Chris Renewald

DE MILDE HUMOR VAN ACHILLE CASTIGLIONI

'Mijn broer en ik... wij waren plaaggeesten'

De milde humor van Achille Castiglioni (78) heeft geworden. Daarvoor ontbreekt het hem aan zwaarwichtige gedachten. De ontwerpen kloppen de verwachting die ze verdienen. Zijn eigenwijze, minimaal humoristische ontwerpen hebben een momenteel soort weerklank bij de jongste generatie ontwerpers.

Castiglioni, die zijn carrière begon als architect en ontwerper, was een van de eerste die zijn humoristische expressie in het Vitra Design Museum sprak Chris Renewald

met de vriendelijke maestro uit Milaan.

Achille Castiglioni is een man die je als opa of schoonschotter zou vinden. Hij is sympathiek, is niet bezig met prettiness en loopt oprecht interessant voor alles en iedereen. Schokbaar ingeladen door zijn lichaam brengt hem aan de handen van andere overtuigende exposities in het Vitra Design Museum. Wel om thuis, hier en daar nog wat regelen.

De presentatie komt mede voort uit de bekroning als Designer van het Jaar door het Dutch magazine Vormgever en Wonen. Hij heeft die eerstelijns niet gekregen. Naar hem later die dag bekend te maken, grijpt een designer, wiens werk heel aansprekend is. Maar vooral het nog niet eerst werk dat hij geleverd heeft enkele interessante stukken gevonden.

Hij kan lachen. Hij was even bang dat deze meestergoedheid hier van Frank Gehry, die ik erg bewonder, en mijn ontwerp elkaar niet zouden vertragen. Maar in deze omgeving tussen alle elkaar respect, verzucht Castiglioni, dat er van zijn project aflopend in een verschijnende Ambacht, kunnen van een alternatieve spiegel. De Castiglioni ontwerp uit 1968 is nog steeds in productie. Tientallen grote bekenden bezet zijn exposities, die eerder de Meubelbeurs van Milaan in 1996 aankondigde als aanzet voor prototypes die nu in productie staan. Om maar eens wat te maken van een nieuwe fototocht voor Borsalino, een fototocht dat op de rug kan worden gedragen, en een vorm dat bekend is van zijn vaders.

Twee jonge ontwerpers moesten Achille Castiglioni dan ook zijn andere broer Pier Giacomo, tot deze in 1968 vandaan. Achille moet er nu niet meer wie wel goed. We hebben nu een gepassioneerde enkele kamer. We kunnen nu een gepassioneerde enkele kamer.

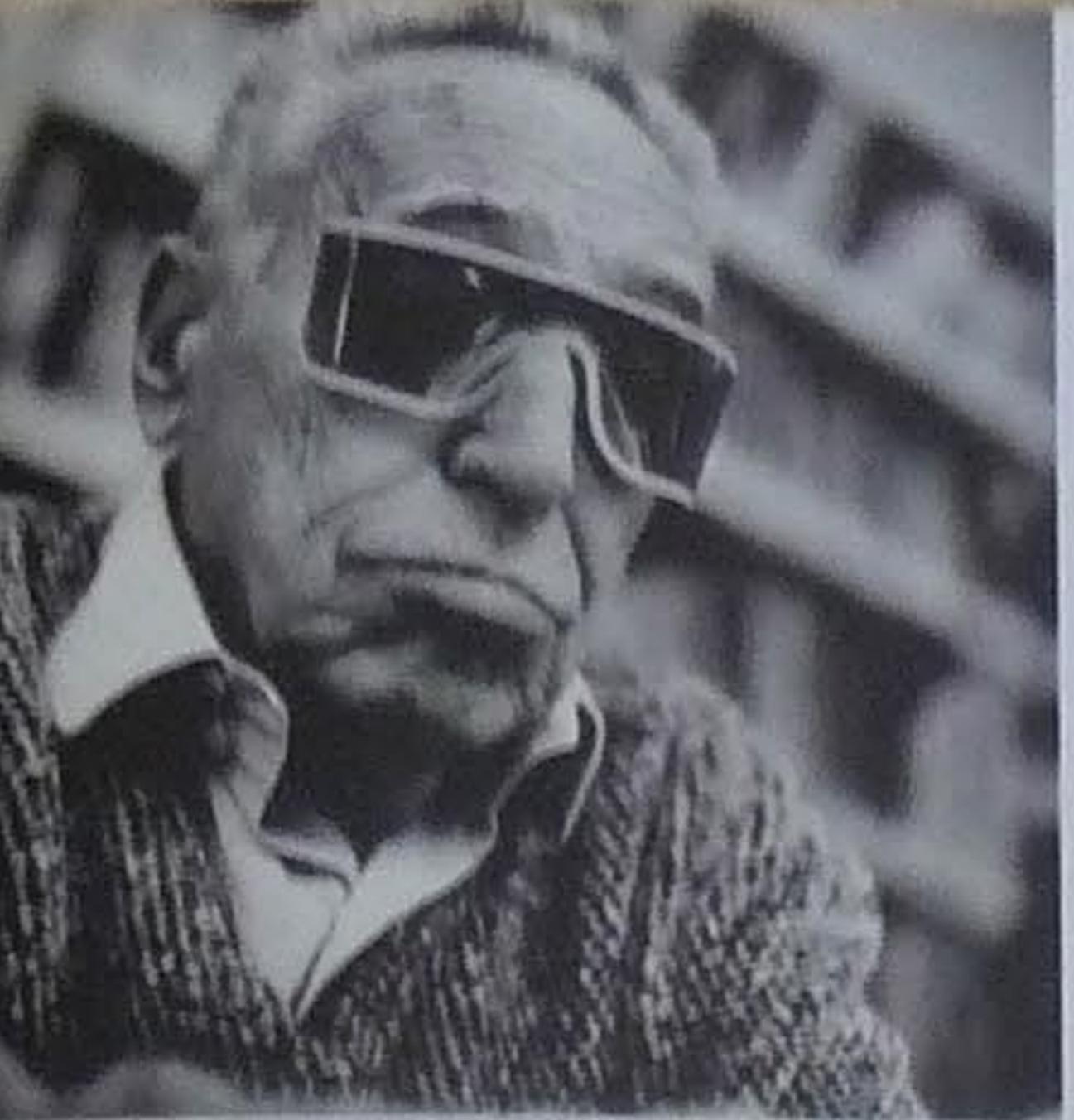
Castiglioni: de milde humoristische ontwerpen van de broers Castiglioni uit 1968 in productie bij Ghidini 1968. Sinds 1996 sinds 1996 geproduceerd. En het product was

Giacomo met onze oudste broer Livio. Die is op den duur wel gaan bouwen, waarna Pier en ik ons verder tot productontwerpers ontwikkelden.

De hier nagebouwde inrichting voor Villa Olmo uit 1957 wekte destijds irritatie bij de vakwereld. Men vond het een brutaal, "stijlloos" samenvaarsel van ambachtelijke producten waartussen notabene die rare tracterzitting-kruk, de Mezzadro, stond. Eigenlijk borduurde die kruk als verder uitgewerkte "ready-made" voort op de pissoir en het wijnrek van Marcel Duchamp. Deze kunstenaar ontleedde ze van hun functionele context door ze in een museum neer te zetten... En u ging nog een stapje verder en stelde een nieuw, bruikbaar product samen uit bestaande, maar elkaar wezen-vreemde onderdelen.

Castiglioni (met wegwijs-gebaard): Zoals u het nu voorstelt, klopt het wel, maar het klinkt mij wel wat zwaar. Mijn broer en ik... wij waren plaaggeesten. We maakten lekker iets wat tegen de 'goede smaak' indruiste en de gevestigde orde op de kast joeg. Vergeet u niet, destijds was het design in Italië nog lang niet zo industrieel als nu. Ambacht en vormgeving waren nog nauw met elkaar verweven. In de provincies Veneto en Piemonte waren hoofdzakelijk kleinschalige producenten actief, die voortkwamen uit een ambachtelijke traditie. En wij, wij designers voelden ons Zuiden van Bauhaus, maar dan wel met een humoristische inslag.

Castiglioni: de milde humoristische ontwerpen van de broers Castiglioni uit 1968 in productie bij Ghidini 1968. Sinds 1996 geproduceerd. En het product was

Hoed, cakewalkmodel, vilt, nooit uitgebracht maar in 1980 als prototype voor Borsalino ontworpen.

Steek, pimpa kunststof mayonnaiselepel. Ontwerp 1962 voor Kraft IVS, door Alessi in 1996 opnieuw uitgebracht.

Wat vindt u van zijn collectie?

In het algemeen goed. Maar het is wel wat veel en zo kortademig... Ik heb tegen hem gezegd: Giulio, doe het toch 'ns wat rustiger aan. Kies eens wat meer overwogen.

Even over deze tentoonstelling. Die komt van de heurs uit Milaan, waar ook een presentatie van het popart-achtige werk van Joe Colombo te zien was. Grotere tegenpolen lijken niet denkbaar.

L

u ontwerp de Mezzadro als prototype in 1957. Het Museum of Modern Art in New York kocht het aan en het werd een cultobject. Pas in 1971 nam Zanotta het in productie. Toen was de stang verchroomd en kwamen er gestanstde gaten in de zitting.

O

'Opvallende dingen hebben hun tijd nodig. Aurelio Zanotta achtte het nodig om er nog wat aan te verbeteren. Dat typeerde hem. Hij was niet bang van het experiment en beschikte over uitstekende handwerklieden die mijn atelierontwerpen konden uitontwikkelen en verbeteren. Ik kon mij daar goed in vinden, hoor.'

O

'Ondernemers als Zanotta zijn zeldzaam. Alberto Alessi is nu net zo'n moedig figuur. Hij omringt zich met jonge ontwerpers en kent ook de marketing. Hij verstaat het koopmanschap, de distributie. Dat Philips-Alessi-project is toch van alle kanten geslaagd.'

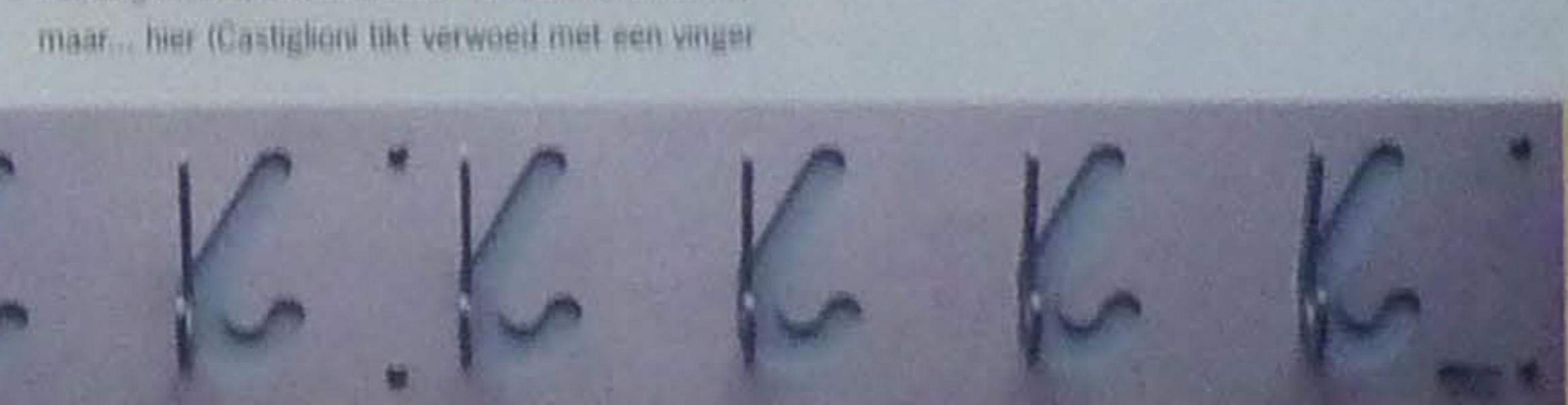
U

'U stelde verleden jaar voor samen met Giulio Cappellini te exposeren in Keulen, waarbij u een selectie maakte uit zijn stal ontwerpers.

U

Zowel u als hij hebben nu jonge navolgers. Hoe denkt u over hen?

Ik vind dat ze teveel in vormen denken en zich als kunstenaars opstellen. Kijk, direct na de oorlog zaten wij als designers ook in ons atelier. Ieder voor zich was bezig iets nieuws te ontwikkelen. Dat deed ik omdat er nog amper industrie was. Nu moet je als designer ondernemer zijn, laten we wel zien. En dan vind ik dat je je zo'n artistieke houding niet kunt veroorloven. Ze doen ons wel na, maar... hier (Castiglioni) lukt verwoed niet een vinger

Aluminium kapstoel, 1996.
Ateljeeerproject van Dick van Hoff.

DICK VAN HOFF:

'DESIGN ZONDER OPSMUK'

Dick van Hoff (28) studeerde in 1996 en met een wetsbak en een mengkroon, inmiddels gepresenteerd door Droog Design. 'Castiglioni? O ja, van die tractorzitting-kruk. Nu weet ik het weer. Heb ik nog in het Vitra Design Museum gezien. Prachtig werk: die letterlijkheid, die eenvoud, die directheid.

Hij gebruikt bestaande vormen die samen een int-

ressant beeld oproepen, daar kan ik mij helemaal in vinden. We zitten in deze tijd even in een soort terugslag. Je gaat als ontwerper kijken wat er nu echt nodig is. Waarom zou je - in mijn geval - kroon als een sportwagen moeten stylen, terwijl het toch veel eenvoudiger kan: als twee pippen. Heer is het niet. Neem die fabriekspuppen in het Ruhrgerecht. Die zijn functioneel te ontwerpen dat de rook er op de juiste manier uitgeblazen wordt. Maar kijk je naar een detail, dan lijken die pippen gewoon sculpturen. Tolk design zonder opsmuk, dat lucht van esthetische waarde heeft: je heeft Castiglioni altijd gewerkt. Is haar, zijn invloedrijk vind ik echt heel interessant.'